РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

13 октомври 2011 година *

По дело C-139/10

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Hoge Raad der Nederlanden (Нидерландия) с акт от 12 март 2010 г., постъпил в Съда на 17 март 2010 г., в рамките на производство по дело

Prism Investments BV

срещу

Jaap Anne van der Meer, действащ в качеството на синдик в производството по несъстоятелност на Arilco Holland BV,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: г-н J.-C. Bonichot, председател на състав, г-н K. Schiemann, г-н L. Bay Larsen, г-жа C. Toader (докладчик) и г-н E. Jarašiūnas, съдии,

* Език на производството: нидерландски.

генерален адвокат: г-жа J. Kokott,
секретар: г-жа M. Ferreira, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 10 февруари 2011 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за г-н van der Meer, действащ в качеството на синдик в производството по несъстоятелност на Arilco Holland BV, от адв. J. A. M. A. Sluysmans, advocaat,

— за нидерландското правителство, от г-жа C. M. Wissels, г-жа B. Koopman и г-жа M. Noort, в качеството на представители,

— за белгийското правителство, от г-н J.-C. Halleux, в качеството на представител,

— за чешкото правителство, от г-н M. Smolek и г-н J. Vláčil, в качеството на представители,

— за германското правителство, от г-н T. Henze и г-жа J. Kemper, в качеството на представители,

— за шведското правителство, от г-жа A. Falk и г-жа K. Petkovska, в качеството на представители,

— за правителството на Обединеното кралство, от г-н L. Seeboruth, в качеството на представител,

— за Европейската комисия, от г-н M. Wilderspin и г-н R. Troosters, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 16 юни 2011 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 45 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между Prism Investments BV (наричано по-нататък „Prism Investments“), учредено по нидерландското право дружество, и г-н van der Meer, действащ в качеството на синдик в производството по несъстоятелност на Arilco Holland BV (наричано по-нататък „Arilco Holland“), нидерландско дъщерно дружество на учреденото по белгийското право дружество Arilco Opportune NV (наричано по-нататък „Arilco Opportune“), по повод изпълнението в Нидерландия на осъдително решение да бъде платена парична сума, постановено от белгийска юрисдикция.

Правна уредба

3 Съображения 16 и 17 от Регламент № 44/2001 гласят, както следва:

„(16) Взаимното доверие в упражняването на правосъдие в Общността оправдава съдебни решения, които са постановени в държава членка, да бъдат автоматично признавани без нуждата от някаква процедура, освен в случаите на оспорване.

(17) По силата на същия принцип на взаимно доверие трябва да бъде ефективна и бърза процедурата за превръщането на едно съдебно решение, което е постановено в една държава членка, в изпълняемо в друга. За тази цел декларацията, че едно съдебно решение е изпълняемо, трябва да бъде издавана на практика автоматично след изцяло формална проверка на представените документи, без съдът да има възможност да повдига по свой почин някое от основанията за неизпълняемост, които са установени по силата на настоящия регламент“.

4 В глава III от Регламент № 44/2001, която включва членове 32—56, са изложени правилата за признаване и изпълнение на съдебните решения, постановени в една държава членка, в останалите държави членки.

5 Член 34 от Регламента предвижда:

„Съдебно решение не се признава:

1. ако признаването явно противоречи на публичн[ия ред] в държавата членка, в която се иска признаване;

2. когато то е постановено в отсъствие на страната, ако на ответника не е връчен документът за образуване на производството или равностоен документ в достатъчен срок, за да има възможност да организира защитата си, освен ако ответникът не е успял да започне дело за оспорване на съдебното решение, когато е било възможно да стори това;

3. ако то противоречи на съдебно решение, постановено по спор между същите страни в държавата членка, в която се иска признаване;

4. ако то противоречи на по-рано постановено съдебно решение, постановено в друга държава членка или в трета държава [, със] същия предмет и между същите страни, при условие че по-ранното съдебно решение отговаря на условията, необходими за признаването му в сезираната държава членка".

6 Член 35 от посочения регламент гласи:

„1. Освен това, съдебното решение не се признава, ако то противоречи на раздел 3, 4 или 6 от глава II, както и в случаите по член 72.

2. При проверката на основанията за компетентността по предходния параграф съдът или органът, който е сезиран, е обвързан от фактическите констатации, на основата на които съдът на държавата членка по произход е определил своята компетентност.

3. При спазване на параграф 1 не може да бъде преразглеждана компетентността на съда на държавата членка по произход. Критерият за публич[ен ред], посочен в член 34, точка 1, не може да се прилага по отношение на правилата относно компетентността".

7 Производството по издаване на декларация за изпълняемост е уредено в раздел 2 към глава III от Регламент № 44/2001, който включва членове 38—52.

8 Съгласно член 38, параграф 1 от Регламента:

„Съдебно решение, постановено в държава членка и подлежащо на изпълнение в тази държава членка, се изпълнява в друга държава членка, когато по искане на всяка заинтересувана страна то бъде обявено за изпълняемо там“.

9 Член 40, параграф 3 от посочения регламент гласи:

„Към молбата се прилагат документите, посочени в член 53“.

10 Член 41 от същия регламент предвижда:

„Съдебното решение се обявява за изпълняемо веднага след [като са изпълнени] формалностите по член 53 без да се прави преразглеждане по членове 34 и 35. Страната, по отношение на която се иска изпълнение, няма право през този етап от производството да прави изявления по молбата“.

11 Член 43 от Регламент № 44/2001 предвижда:

„1. Решението по молбата за [издаване на] декларация за изпълняемост може да се обжалва от всяка от страните.

2. Жалбата се внася пред съда, посочен в списъка в приложение III.

3. Жалбата се разглежда в съответствие с процесуалните правила за състезателните производства.

4. Ако страната, срещу която се иска изпълнение, не се яви пред съда, сезиран с жалба, повдигната от молителя, се прилага член 26, параграфи от 2 до 4, дори когато страната, срещу която се иска изпълнение, няма местоживеене в някоя от държавите членки.

5. Жалба срещу декларацията за изпълняемост се подава до един месец от връчването на декларацията. Ако страната, срещу която се иска изпълнение, има местоживеене в държава членка, различна от тази, в която е издадена декларацията за изпълняемост, срокът за обжалване е два месеца и тече от датата на връчването, било лично на страната, или по нейното местоживеене. Не се допуска удължаване на срока поради голяма отдалеченост".

12 Член 44 от посочения регламент гласи:

„Решението, постановено по жалбата, може да бъде обжалвано [само] по реда, посочен в приложение IV".

13 Член 45 от Регламента предвижда:

„1. Съдът, пред който е подадена жалбата съгласно член 43 или член 44, отказва [да издаде] или отменя декларация за изпълняемост само на някое от основанията по членове 34 и 35. Той произнася решението си незабавно.

2. При никакви обстоятелства не се допуска преразглеждане на чуждестранно съдебно решение по същество“.

14 Глава III, раздел 3 от Регламент № 44/2001, която включва членове 53—56, предвижда общи разпоредби, приложими към признаването и към издаването на декларация за изпълняемост.

15 Член 53 от този регламент гласи:

„1. […] [С]трана[та], която иска признаване или подава молба за [издаване на] декларация за изпълняемост, представя копие от съдебното решение, което отговаря на необходимите условия за установяване на автентичността му.

2. Страна[та], която подава молба за [издаване на] декларация за изпълняемост, също така представя сертификата, указан в член 54, без да се засяга член 55“.

16 Член 54 от Регламента предвижда:

„Съдът или компетентният орган на държава[та] членка, където е постановено съдебно решение, издава по искане на всяка заинтересувана страна сертификат съгласно стандартния формуляр, указан в приложение V към настоящия регламент“.

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

17 През 1990 г. финландската банка LSP отпуска заем на Arilco Opportune в размер на 11 500 000 EUR. Arilco Opportune предоставя тази сума в заем на нидерландското си дъщерно дружество Arilco Holland. Последното дружество впоследствие прехвърля тази сума на няколко учредени по нидерландското право дружества, сред които е Prism Investments. Prism Investments получава 1 048 232,30 EUR.

18 С решение от 14 януари 2002 г. Tribunal de commerce de Bruxelles (Белгия) осъжда Arilco Opportune да изплати обратно на LSP заема, отпуснат през 1990 г. Arilco Opportune обжалва това решение пред Cour d'appel de Bruxelles. Във въззивното производство Arilco Holland прави инцидентно искане за осъждане на Prism Investments да му възстанови сумата от 1 048 232,30 EUR. С решение от 5 декември 2006 г. Cour d'appel de Bruxelles по-специално уважава това искане.

19 С решение на Rechtbank 's-Hertogenbosch (Нидерландия) от 1 август 2007 г. Arilco Holland е обявено в несъстоятелност и г-н van der Meer е назначен за негов синдик.

20 На 3 септември 2007 г. последният моли компетентния да наложи обезпечителни мерки съдия на Rechtbank 's-Hertogenbosch да издаде, въз основа на член 38 от Регламент № 44/2001, декларация за изпълняемост на решението на Cour d'appel de Bruxelles от 5 декември 2006 г. в частта, която се отнася до осъждането на Prism Investments да изплати сумата от 1 048 232,30 EUR. Тази молба е уважена с определение от 20 септември 2007 г.

21 Тогава Prism Investments подава пред Rechtbank 's-Hertogenbosch жалба за отмяна на въпросното определение, с което се издава декларация за изпълняемост съгласно член 43 от Регламент № 44/2001. Дружеството в частност поддържа, че решението на белгийската юрисдикция вече е изпълнено в Белгия чрез прихващане.

22 С определение от 22 юли 2008 г. Rechtbank 's-Hertogenbosch отхвърля жалбата на Prism Investments, като по-конкретно приема, че съгласно член 45 от Регламент № 44/2001 декларацията за изпълняемост може да бъде отменена само на някое от основанията по членове 34 и 35 от Регламента. Юрисдикцията отбелязва, че изпълнението на разглежданите задължения не е сред изброените в тях основания, поради което прихващането може да бъде съобразено не в производството по обжалване на декларацията за изпълняемост, а едва на по-късния етап на същинското изпълнение.

23 Prism Investments подава касационна жалба срещу това определение пред Hoge Raad der Nederlanden. В подкрепа на жалбата си дружеството поддържа, че издаването на декларация за изпълняемост явно противоречи на публичния ред по смисъла на член 45 от Регламент № 44/2001 във връзка с член 34, точка 1 от същия, като се има предвид както че разглежданото осъждане изчерпало действието си, понеже решението било изпълнено в Белгия, така и че изпълнението в Нидерландия нямало как да се обоснове от правна гледна точка.

24 В акта за преюдициално запитване Hoge Raad der Nederlanden приема тези доводи за необосновани. Според Hoge Raad der Nederlanden възражението, че постановеното в дадена държава членка съдебно решение вече е изпълнено, не е сред основанията за отказ, предвидени в членове 34 и 35 от посочения регламент, и по-специално основанието, изведено от нарушение на публичния ред.

25 Тази юрисдикция обаче иска да се установи дали член 45 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкува в смисъл, че съдът, пред който е подадена жалба по член 43 или 44 от Регламента, може да откаже да издаде или да отмени декларация за изпълняемост по съображения, различни от изброените в членове 34 и 35. Тя в частност иска да се установи дали възражението, изведено от изпълнението в държавата членка по произход на съдебното решение, може да бъде направено не само при спор относно изпълнението на това решение, но и в рамките на производството по издаване на декларация за изпълняемост.

26 При тези обстоятелства Hoge Raad der Nederlanden решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Допуска ли член 45 от Регламент № 44/2001 отказа да се издаде или отмяната на декларация за изпълняемост от съда — пред който е подадена жалба по член 43 или 44 от Регламент № 44/2001 — на основание, различно от посочените в членове 34 и 35 от Регламент № 44/2001, изтъкнато срещу изпълнението на обявено за изпълняемо съдебно решение и възникнало след постановяването на това решение, като основанието, че решението вече е изпълнено?“.

По преюдициалния въпрос

27 За да се даде отговор на преюдициалния въпрос, в самото начало следва да се изтъкне, че съгласно съображения 16 и 17 от Регламент № 44/2001 режимът на признаване и на изпълнение, предвиден от този регламент, се основава на взаимно доверие в упражняването на правосъдие в рамките на Европейския съюз. Това доверие налага съдебните решения, постановени в дадена държава членка, не само да бъдат автоматично признавани в друга държава членка, но и производството, по което въпросните решения се обявяват за изпълняеми в последната държава, да бъде ефективно и бързо.

28 Съгласно текста на съображение 17 от Регламента при това производство трябва да се направи само формална проверка на документите, необходими да се издаде декларация за изпълняемост в държавата членка, където се иска признаване.

29 За тази цел съгласно член 53 от Регламент № 44/2001 страната, която подава молба за издаване на декларация за изпълняемост, трябва да представи както копие от съдебното решение, което отговаря на необходимите условия за установяване на автентичността му, така и сертификат от органите на държавата членка по произход. Съгласно член 40, параграф 3 от Регламента страната трябва да приложи тези документи към молбата си.

30 В допълнение, видно от член 41 от Регламента, в първата фаза от производството органите на държавата членка, където се иска признаване, трябва да проверят само дали са изпълнени формалностите с оглед на издаването на декларацията за изпълняемост на споменатото решение. Ето защо в това производство те изобщо не могат да разглеждат обстоятелства от правен и от фактически характер по делото, по което е постановено решението, чието изпълнение се иска.

31 Причина за ограничения контрол е целта на споменатото производство не да се образува ново производство, а по-скоро да се допусне, въз основа на взаимното доверие в правосъдието на държавите членки, постановеното от юрисдикция на една държава членка решение, различна от държавата членка, където се иска то да бъде признато, да бъде изпълнено в последната държава чрез включването му в правния ред на същата. Така въпросното производство дава възможност постановеното решение в дадена държава членка, различна от държавата членка, където се иска то да бъде признато, да породи в последната държава последиците, присъщи на уредените от националното право изпълнителни основания.

32 Съгласно член 43 от Регламент № 44/2001 декларацията за изпълняемост на съдебно решение, постановено в държава членка, различна от държавата членка, в която се иска то да бъде признато, подлежи на обжалване. Основанията за обжалване, които могат да бъдат изтъквани, са изрично изброени в членове 34 и 35 от Регламент № 44/2001, към които препраща член 45 от същия регламент.

33 Тези основания, които съгласно постоянната съдебна практика трябва да се тълкуват ограничително (вж. Решение от 28 април 2009 г. по дело Apostolides, C-420/07, Сборник, стр. I-3571, точка 55), са изброени изчерпателно.

34 В настоящия случай от акта за преюдициално запитване следва, че основанието за отмяна на декларацията за изпълняемост, което е изтъкнато от жалбоподателя в главното производство и е изведено от изпълнението на това решение в държавата членка по произход, т.е. в Белгия, не е сред основанията, върху които юрисдикцията на държавата членка, където се иска то да бъде признато, в случая Кралство Нидерландия, може да упражнява контрол. В това отношение обстоятелството, че пред белгийската юрисдикция не е направено подобно възражение, е ирелевантно.

35 Освен това, както отбелязва генералният адвокат в точка 47 от заключението си, доводът на жалбоподателя в главното производство срещу декларацията за изпълняемост е изведен от твърдяното удовлетворяване на претенцията, установена в изпълнителното основание, чрез прихващане. Видно обаче от писменото становище на г-н Van der Meer, действащ в качеството на синдик в производството по несъстоятелност на Arilco Holland, той по същество оспорва прихващането. Ето защо отговорът на въпроса дали предпоставките за прихващане са налице не може да бъде даден нито лесно, нито бързо, и е възможно да налага подробно изясняване на фактите във връзка с вземането, с което евентуално е направено прихващането, а това би било трудно съвместимо с целите, преследвани от Регламент № 44/2001.

36 Правителството на Обединеното кралство изтъква, че във всеки случай, за да се постигнат целите на производството за издаване на декларация за изпълняемост, разглежданото решение трябва да има изпълнителна сила не само към момента на постановяване на първоначалното решение, но и към момента на постановяване на акта, с който му се придава изпълнителна сила в държавата членка, където се иска то да бъде признато. Несъвместимо с целите на Регламент № 44/2001 и текста на член 38 от същия било юрисдикцията на тази държава да е длъжна да запази действието на декларацията за изпълняемост, при

положение че съответното решение е изпълнено в държавата членка по произход и повече не може да бъде изпълнено там.

37 В това отношение следва да се отбележи, че Регламент № 44/2001 не съдържа разпоредба, съгласно която е допустимо да се откаже издаването или да се отмени декларация за изпълняемост на вече изпълнено съдебно решение, тъй като посоченото обстоятелство не отнема на това решение качеството на изпълнително основание, което е специфична особеност на този съдебен акт.

38 От друга страна, липсата на изпълнителна сила на съдебното решение в държавата членка по произход е пречка за изпълнението на това съдебно решение в държавата членка, където то се иска. Всъщност съгласно практиката на Съда изпълнителната сила на съответното съдебно решение в държавата членка по произход представлява условие за изпълнението на това съдебно решение в държавата членка, където то се иска (вж. Решение от 29 април 1999 г. по дело Coursier, C-267/97, Recueil, стр. I-2543, точка 23). В това отношение, макар че признаването по принцип трябва да доведе до предоставянето на решенията на същите сила и ефикасност, с които се ползват в държавата членка, където са постановени (вж. Решение от 4 февруари 1988 г. по дело Hoffmann, 145/86, Recueil, стр. 645, точки 10 и 11), няма никакво основание при изпълнението на съдебното решение с него да се свързват права, до каквито то не води в държавата членка по произход, или правни последици, които не би произвело съдебно решение от същия тип, постановено директно в държавата членка, в която се иска признаване (вж. Решение по дело Apostolides, посочено по-горе, точка 66).

39 Както обаче отбелязва генералният адвокат в точка 18 от заключението си, изпълнението на съдебното решение нито отнема изпълнителната му сила, нито води до свързването му при неговото изпълнение в друга държава членка с правни последици, каквито то няма в държавата членка по произход. Признаването на последиците на това решение в държавата членка, където се иска то да бъде изпълнено — предмет на производството по издаване на декларация за изпълняемост, — е свързано със специфичните особености на съответното решение, без да се отчитат обстоятелствата от правен и от фактически характер, които се отнасят до изпълнението на задълженията, възникнали от решението.

40 От друга страна, съдът по изпълнението в държавата, в която се иска да бъде признато решението, може да разглежда подобно основание. Съгласно постоянната съдебна практика всъщност след като споменатото решение стане част от правния ред на държавата членка, в която се иска то да бъде признато, нормите на националното право на последната държава относно изпълнението се прилагат по същия начин както спрямо решенията, постановени от юрисдикциите на тази държава (вж. Решение от 2 юли 1985 г. по дело Deutsche Genossenschaftsbank, 148/84, Recueil, стр. 1981, точка 18, Решение от 3 октомври 1985 г. по дело Capelloni и Aquilini, 119/84, Recueil, стр. 3147, точка 16 и Решение по дело Hoffmann, посочено по-горе, точка 27).

41 Според германското правителство по съображения за процесуална икономия трябва да се приеме, че съсредоточаването, в производството по обжалване на декларацията за изпълняемост, на изведените от изпълнението на съответното решение възражения позволява да се избегне допълнителната фаза на производството по изпълнение в държавата членка, в която се иска признаване. В противен случай след формалната проверка това решение действително щяло да бъде обявено за изпълняемо, но впоследствие принудителното изпълнение щяло да се наложи да бъде прекъснато. Съсредоточаването на възраженията само в производството по обжалване на декларацията за изпълняемост щяло да направи това производство по-ефикасно и да изключи възможността длъжникът да изпадне в положение, при което решението, с което същият е осъден да плати дълга си, е обявено за изпълняемо, макар да не подлежи на изпълнение.

42 Както обаче бе подчертано в точки 27—30 от настоящото решение, доколкото производството за издаване на декларация за изпълняемост се изразява във формална проверка на представените от молителя документи, възражението в подкрепа на жалба по смисъла на член 43 или 44 от Регламент № 44/2001, като изведеното от изпълнението на съответното решение в държавата по произход, би изменило характеристиките на посоченото производство и би удължило неговата продължителност, в противоречие с целта за ефикасност и бързина, посочена в съображения 16 и 17 от Регламента.

43 С оглед на изложеното дотук на поставения въпрос трябва да се отговори, че член 45 от Регламент № 44/2001 следва да се тълкува в смисъл, че не допуска съдът, пред който е подадена жалба съгласно член 43 или 44 от Регламента, да

откаже да издаде или да отмени декларация за изпълняемост на съдебно решение на основание, което не е сред изброените в членове 34 и 35 от същия, като например че споменатото решение е изпълнено в държавата членка по произход.

По съдебните разноски

44 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

Член 45 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела следва да се тълкува в смисъл, че не допуска съдът, пред който е подадена жалба съгласно член 43 или 44 от Регламента, да откаже да издаде или да отмени декларация за изпълняемост на съдебно решение на основание, което не е сред изброените в членове 34 и 35 от същия, като например че споменатото решение е изпълнено в държавата членка по произход.

Подписи